

REFERAT Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 2019-2021 d. 02-06-2021

Mødedato Onsdag d. 02. juni 2021 kl. 00:00

Mødested Mødelokale 1, Vibegårdsvej 2 i Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Drøftelse af 1. udkast af strategi for grøn mobilitet.....	5
Oplæg vedr. udarbejdelse af handleplaner for strategi for grøn mobilitet.....	9
Godkendelse af udvidelsesforslag for arbejdet med handleplaner for energistrategien og den komm	16
Godkendelse af handleplaner for Bornholms Energistrategi.....	20
Bornholms Regionskommunes deltagelse i tværkommunalt samarbejde om klima og bæredygtighe	24
Indstilling af tilskud til ansøgninger i 2. runde for grøn tilskudspulje.....	30
Eventuelt.....	35

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.22.04A08-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-06-2021	1	

Fraværende

Klaus Vesløv har meldt afbud

Helle Munk Ravnborg har meldt afbud

Bemærkninger til dagsordenen

Udviklingskonsulent Marie Wibe deltager under hele mødet.

Centerchef for Ejendomme og Drift, Bjarne Freund- Poulsen, deltager under behandling af punkt 3 og 4.

Caroline Meyer White og Stine Mikkelsen bad udvalget vurdere om de er inhabile i forbindelse med behandling af under punkt 7. Udvalget erklærede at begge medlemmer ikke er inhabile.

Punkt 2: Drøftelse af 1. udkast af strategi for grøn mobilitet

Bilag

Bilag 1 - 1. udkast af Bornholms strategi for grøn mobilitet

1. Udkast af strategi for grøn mobilitet - tilrettet med synlige rettelser efter møde i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021

1. udkast af strategi for grøn mobilitet - tilrettet efter møde i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021 (uden synlige rettelser)

Åbent punkt

2 Drøftelse af 1. udkast af strategi for grøn mobilitet

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-06-2021	2	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed orienteres.

Natur og miljøudvalget orienteres.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget orienteres.

Resumé

Med udgangspunkt i kommissoriet for grøn mobilitet, som godkendtes af [kommunalbestyrelsen den 28. januar 2021](#), er der udarbejdet et 1. udkast af strategien for grøn mobilitet, som nu skal drøftes. Udkastet er baseret på en omfattende inddragelsesproces blandt bornholmske aktører og borgere. Den endelige strategi for grøn mobilitet forventes vedtaget af kommunalbestyrelsen i oktober 2021.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Udvalget drøfter 1. udkast af Bornholms strategi for grøn mobilitet

Natur- og Miljøudvalget den 1. juni 2021:

Drøftet. Natur- og Miljøudvalget udtrykker sin tilfredshed med Særligt udvalg om klima og bæredygtigheds arbejde og anbefaler fokus på el-biler. Kim Jacobsen kan ikke medvirke, idet han ønsker at tage orienteringen til efterretning.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021:

Drøftet. Udvalget gav konkrete input til strategien jf. bilag.

Sagsfremstilling

Med udgangspunkt i kommissoriet for strategi for grøn mobilitet er der udarbejdet et udkast af "Bornholms strategi for grøn mobilitet". Strategien udgør sammen med energipolitikken og energistrategien det samlede billede af politiske rammedokumenter relateret til energi, forsyning og forbrug. Strategien har til formål at reducere transportens fossile CO₂-udledning samt luft og støjforurening på Bornholm. Landtransporten er den sektor, der udleder mest afgiftsbelagt CO₂ på Bornholm. Bornholms strategi for grøn mobilitet forventes godkendt af kommunalbestyrelsen i oktober 2021.

Mål og delmål i strategi for grøn mobilitet

Det overordnede mål med strategien for grøn mobilitet er at sikre en fossilfri transport på Bornholm senest i 2040. For at indfri målet er der blevet arbejdet med strategiske indsatsområder, som alle er reflekteret i udkast til strategi for grøn mobilitet. Det omfatter ladeinfra-

struktur, omstilling af kommunens flåde, omstillingen af privat- og erhvervsbilisme, den kollektive transport, cyklisme, samkørsel og delebilisme og den tunge transport. Der er ligeledes opstillet delmål for strategien, eller handlinger, der dækker alle de strategiske indsatsområder. For så vidt angår den tunge transport, vil delmålet først tilgå i næste iteration af strategien henset til den teknologiske udvikling på området. Strategien arbejder med følgende tids-spænd: 2025, 2030 og 2040.

Overordnet står strategien på to ben: den søger dels at fremme omstillingen af fossile køretøjer til eldrevne køretøjer eller køretøjer på grønne brændsler. Dernæst sigter strategien mod at ændre transportvaner i en grønnere retning, der skal bidrage til at reducere privatbilismen. Det handler ikke om, at bornholmerne ikke må bevæge sig, men det handler om, at vise dem grønnere måder at bevæge sig på og dermed reducere CO₂.

Inddragelse af interessenter

Der er i arbejdet med strategi for grøn mobilitet inddraget så mange idéer og vinkler som muligt. Det drejer sig om udvalgmøder i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed, møder med borgerforeninger, bornholmske virksomheder og erhvervsorganisationer samt møder med andre aktører med interesse for Bornholms grønne omstilling. Der har været afholdt et digitalt borgermøde samt en borgerhøring med mulighed for skriftlige input.

Der har også været en politisk proces, hvor der er givet status til relevante udvalg undervejs samt gennem en politisk følgegruppe. Den politiske proces fortsætter sideløbende med at strategien færdiggøres og omfatter blandt andet en temadrøftelse med kommunalbestyrelsen.

Procestidsplan

I henhold til kommissoriet for strategi for grøn mobilitet skal der den 27. maj 2021 afholdes et temamøde om strategi for grøn mobilitet mellem Kommunalbestyrelsen og Særligt udvalg om klima og bæredygtighed. Herefter drøftes 1. udkast til strategi for grøn mobilitet i henholdsvis Natur og Miljøudvalget (1. juni), Særligt udvalg om klima og bæredygtighed (2. juni) og Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget (9. juni). Disse drøftelser følges op af en præsentation af 1. udkast til strategi for grøn mobilitet overfor den politiske følgegruppe den 10. juni, som derved også får mulighed for at kommentere på arbejdet, inden strategien færdiggøres. Den endelige version af strategien fremsendes til godkendelse i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 25. august, i Natur og Miljøudvalget den 28. september og Økonomi-, Erhvervs og Planudvalget den 30. september. Kommunalbestyrelsen forventes at godkende strategien den 14. oktober 2021.

Økonomiske konsekvenser

En godkendt strategi for grøn mobilitet leder frem til, at der skal implementeres handleplaner sammen med relevante aktører. Hver handleplan vil skulle redegøre for de økonomiske konsekvenser og søge midler.

Der er, jf. beslutning i kommunalbestyrelsen 28. januar 2021, afsat 900.000 kr. til strategiarbejdet for grøn mobilitet og til at iværksætte handlinger i 2021. Disse midler forventes allokert i 2021 til handleplaner om 1) Udarbejdelse af en langsigtet plan for ladeinfrastruktur 2) Oprettelse af et Forum for tung transport og 3) Facilitering af viden om delebilsordninger. Særligt udvalg om klima og bæredygtighed planlægger i forbindelse med Budget 2022 at fremsætte opprioriteringsforslag med henblik på at kunne iværksætte handlinger i 2022 og 2023 for at implementere strategi for grøn mobilitet.

Supplerende sagsfremstilling

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 9. juni 2021:

Der er vedlagt en opdateret version af 1. udkast til Bornholms strategi for grøn mobilitet på baggrund af drøftelser i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed. Udvalget havde et ønske om, at der i tabel 1 blev tilføjet kvantificérbar information i kolonnen med delmål samt, at der blev tilføjet en kolonne med de estimerede CO₂ besparelser for de enkelte delmål. Udvalget ønskede at understrege, at meget af den teknologi, der skal bruges til at omstille fra fossile til grønne drivmidler, allerede findes. Derudover ønskede udvalget at tydeliggøre, at kommunen går foran i omstillingen af køretøjer (personbiler, varebiler og busser). Endelig ønskede udvalget en række tekstmæssige ændringer, herunder bl.a. en betoning af lokalt forankrede delebils-klubber versus kommercielle delebilsordninger. Disse er markeret i dokumentet.

Punkt 3: Oplæg vedr. udarbejdelse af handleplaner for strategi for grøn mobilitet

Åbent punkt

3 Oplæg vedr. udarbejdelse af handleplaner for strategi for grøn mobilitet

00.16.02P22-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-06-2021	3	

Politisk sagsgang

Natur- og miljøudvalget indstiller

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget beslutter

Resumé

Bornholms kommende strategi for grøn mobilitet er under udarbejdelse med forventet politisk vedtagelse i oktober 2021. Særligt udvalg om klima og bæredygtighed ønsker at iværksætte handlingsspor sideløbende med færdiggørelsen af strategien. Det drejer sig om handleplaner for 1) Langsigtet planlægning af ladeinfrastruktur på Bornholm 2) Forum for tung transport og 3) Facilitering af viden om delebilsordninger på Bornholm. Denne sag har til formål at tegne konturerne for, hvordan indsatser inden for disse tre områder kan se ud.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Oplægget, som grundlag for igangsættelse af udarbejdelse af handleplaner forud for vedtagelse af strategi for grøn mobilitet, godkendes.

Natur- og Miljøudvalget den 1. juni 2021:

Anbefales.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021:

Handleplanen for ladeinfrastruktur anbefales godkendt.

Handleplan for Forum for omstilling af tung transport anbefales ikke godkendt på nuværende tidspunkt, men afventer senere stillingtagen i 2022.

Handleplan for facilitering af viden om delebilsordninger anbefales ikke godkendt, da der ønskes udarbejdet et nyt forslag målrettet borgerinddragelse i en bredere mobilitetskontekst.

Sagsfremstilling

På møde i [Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 5. maj 2021](#) blev det besluttet, at igangsætte handleplaner sideløbende med færdiggørelsen af den kommende strategi for grøn mobilitet. Det drejer sig om handleplaner for 1) Langsigtet planlægning af ladeinfrastruktur på Bornholm 2) Forum for omstilling af tung transport og 3) Facilitering af viden om delebilsordninger på Bornholm. Handleplanerne skal resultere i konkrete resultater for at nå målene i strategien for grøn mobilitet. Handleplanerne er blandt andet prioriteret på baggrund af Udval-

gets møder med interessentgrupper. Det bemærkes, at Natur- og Miljøudvalget har beslutningskompetencen i forhold til Bornholms ladeinfrastruktur.

Nedenfor angives de foreløbige rammer for handleplanerne. Indholdet skal uddybes og tilpasses i dialog med relevante interne og eksterne aktører frem mod vedtagelsen af handleplanerne. Af samme årsag er den angivne økonomiske ramme alene vejledende. Med nedenstående estimater er rammen for grøn mobilitet fuldt allokeret. Såfremt udarbejdelsen af handleplanerne viser, at der er behov for yderligere ressourcer, kan der enten blive behov for at nedskalere indsatserne eller at prioritere mellem de tre handleplaner, fx ved at udsætte en handleplan til efter drøftelser om budget 2022.

Handleplan for ladeinfrastruktur (2021-2022)

Mål 2025: Bornholms ladeinfrastruktur er udbygget, så alle bornholmere og gæster har mulighed for at køre på el.

Delmål 2022: Færdiggørelse af den langsigtede plan for bornholmsk ladeinfrastruktur, inkl. anbefalinger til placering af ladestandere samt ladeeffekt.

Potentiale for bidrag til CO₂ reduktion i transporten: Ladeinfrastrukturen er ikke direkte CO₂ nedsættende, men er en forudsætning for omstillingen af personbilerne.

Eksempler på virkemidler:

- Implementering af Ladestanderbekendtgørelsen som medfører krav om forberedelse eller etablering af ladestandere i visse bygninger
- Landspolitisk dialog omkring kommuners muligheder for at understøtte udrulning af ladeinfrastruktur (med henblik på input til forventet ny lovgivning)
- Regulering af/sikre attraktive p-pladser til elbiler

Forslag til handlinger:

- Kortlægning af behov for ladepunkter fordelt på effekt
- Kortlægning af behov for destinationsopladning (ladere i byrummet, arbejdspladser, seværdigheder, mv.)
- Kortlægning af det lovgivningsmæssige råderum
- Markedsdialog med operatører
- Dialog med virksomheder, grundejerforeninger med flere, der kan stille ladere til rådighed
- Afdække tilskudsordninger regionalt, nationalt og gennem EU til selve etableringen af ladeinfrastrukturen
- Vejledning: understøtte og sprede viden om forpligtelserne under Ladestanderbekendtgørelsen

Samarbejdspartnere: Destination Bornholm, bornholmske virksomheder, sammenslutningen af bornholmske borgerforeninger.

Økonomi (vejl.):

Aktivitet	Budget
Årsværk*	260.000 kr.
Eksperttråd **	80.000 kr.

I alt	340.000 kr.
<p>* Dækker 0,2 årsværk i årene 2021 og 2022 i Udvikling</p> <p>** Dækker evt. behov for juridisk bistand samt evt. behov for at konsultere rådgiver med ekspertise inden for planlægning af ladeinfrastruktur.</p> <p>Bemærk: implementering af den langsigtede plan, herunder evt. udarbejdelse af udbudsmateriale samt evt. udgifter til etablering af infrastruktur er IKKE indeholdt i ovenstående.</p>	
<p>Handleplan for Forum for omstilling af tung transport (2021-2025)</p> <p>Mål 2025: Understøtte omstillingen af den tunge trafik på Bornholm.</p> <p>Delmål 2021: Lancering af Forum for omstilling af tung transport</p> <p><u>Potentiale for bidrag til CO₂ reduktion i transporten:</u> Den tunge trafik står for cirka halvdelen af transportens CO₂ udledninger på Bornholm. Omstillingen af de tunge køretøjer er derfor central for at indfri strategiens overordnede målsætning om fossilfri transport på Bornholm.</p> <p><u>Eksempler på virkemidler:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremme dialog, adgang til viden og netværk <p><u>Forslag til handlinger:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Indledende dialog med relevante bornholmske virksomheder (2021) • I samarbejde med deltagerkredsen udarbejdes et Kommissorium/formålsbeskrivelse for Forum for tung transport (2021) • Monitorere udviklingen af markedet for grønne brændsler og sikre videndeling blandt aktører i Forum for tung transport (2023 og som udgangspunkt to år frem) • Afdække miljø-, klima og sociale konsekvenser ved fremstilling af syntetisk diesel (HVO), samt om brugen af HVO om overgangsbrændsel vil have negative langtidseffekter (langsommere omstilling til bedre løsninger) (2021) • Afdække muligheder for bornholmsk deltagelse i testordninger, fx afgiftsfritagelse på HVO (2021). • Afdække muligheder for tilskudsordninger regionalt, nationalt og gennem EU (2023 og frem) • Afholdelse af kvartals-/halvårlige møder (2023 og frem) • Bidrage til formulering af målsætning for omstillingen af den tunge transport, når strategi for grøn mobilitet genbesøges i 2023. <p><u>Samarbejdspartnere:</u> Bornholms Landbrug og Fødevarer (BLF), bornholmske landmænd, bornholmske vognmænd, bornholmske virksomheder, BOFA, BRK/Ejendom og Drift.</p> <p>Det kan overvejes, om en af ovennævnte aktører skal inviteres til at være formand for Forummet, så det forankres solidt i erhvervslivet. Formandsrollen kan evt. gå på skift hvert andet år. Formanden understøttes dels af kommunen, men kunne også anmodes om at dedikere egne ressourcer, som kan arbejde sammen med administrationen.</p> <p><u>Økonomi (vejledende):</u></p>	

Aktivitet	Budget
Årsværk*	195.000 kr.
Eksperttråd**	40.000 kr.
Andet***	20.000 kr.
I alt	255.000 kr.
<p>* Dækker 0,1 årsværk i Udvikling i 2021 samt 0,05 i perioden 2022-2025.</p> <p>** Eksterne fagpersoner som leverer eksperttråd, vurderer udfordringer og tendenser</p> <p>*** Afholdelse af møder, deltagelse i netværksmøder og konferencer</p>	

Handleplan for facilitering af viden om delebilsordninger (2021-2022)

Mål: Der er etableret 2 lokale delebilsordninger på Bornholm i 2022. Dertil lettere adgang til kommercielle delebilsordninger.

Potentiale for bidrag til CO₂ reduktion i transporten: Delebilsordninger kan bidrage til at understøtte, at antallet af biler på Bornholm ikke vokser. Derudover forventes en mindre reduktion i CO₂ som konsekvens af, at folk vil være mindre tilbøjelige til at tage en bil, med mindre der er et reelt behov (modsat hvis bilen holder parkeret i garagen).

Eksempler på virkemidler:

- Kommunen bidrager til at opbygge viden omkring delebilsordninger
- Kommunen prioriterer faste p-pladser til debiler (på el)
- Etablering af pulje målrettet vejledning/rådgivning om delebilsordninger til foreninger som ønsker at etablere en delebilsordning
(forudsat, at det kan gøres inden for rammerne af Kommunalfuldmagten og at der kan findes finansiering – fx hvis der er restmidler på Grøn Tilskudspulje)

Forslag til handlinger:

- Udarbejdelse af kort inspirationsmateriale om delebilsordninger
- Dialog med borgerforeninger
- Dialog med kommercielle delebilsordninger omkring interessen i øget tilstedeværelse på Bornholm.
- Sporene for kobling af transportformer ("Mobility as a service") lægges, når der kommunikeres om debiler.
- Deltagelse i såkaldte "Living Labs", hvis de bliver tilgængelige gennem fx Gate21.

Samarbejdspartnere:

Sammenslutningen for bornholmske borgerforeninger, BAT, private vognmænd (på kontrakt med BAT), kommercielle udbydere af delebilsordninger.

Økonomi (vejledende):

Aktivitet	Budget
------------------	---------------

Årsværk*	65.000 kr.
Eksperttråd	30.000 kr.
Andet**	10.000 kr.
I alt	105.000 kr.
* Dækker 0,1 årsværk i 2022. Årsværk i 2021 dækkes inden for eksisterende ressourcer i Udvikling.	
** Borgermøder, informationskampagner	

Procestidsplan

Såfremt Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget tilslutter sig indstillingen om at iværksætte handlinger inden færdiggørelse af strategiarbejdet, vil udarbejdelsen af handleplanerne blive iværksat og fremlagt til drøftelse i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed samt i Natur- og Miljøudvalget i september. Afhængig af den endelige godkendelse kan implementeringen af handleplanerne iværksættes i 4. kvartal.

Økonomiske konsekvenser

Jf. beslutning i Kommunalbestyrelsen den 28. januar 2021 er der til arbejdet med grøn mobilitet 900.000 kr. til udarbejdelse af strategi og til at iværksætte handlinger i 2021. Af disse midler er der aktuelt allokeret 154.950 kroner. Hertil kommer udgifter til grafisk opsætning af strategi og anden kommunikation, hvor den endelige budgetpost endnu ikke kendes (der budgetteres 45.050 kr.). Da forbruget i selve strategifasen har været lidt lavere end anslået, kan der afsættes op til 700.000 kr. til igangsættelse af handlinger, hvorefter alle midler er allokeret.

Budget for grøn mobilitet 2021

Aktivitet	Budget	Realiseret	Allokeret	Rest
Eksterne fagpersoner som leverer eksperttråd: vurdering af udfordringer, virkemidler og konkrete anbefalinger til grøn omstilling til transportområdet på Bornholm	150.000	0	130.575	19.425
Eksterne oplægsholdere til udvalgsmøder samt borgermøder (fx trafikforsker eller eksperter i deleøkonomi med videre)	50.000	0	24.375	25.625
Implementering af forandringer og adfærdsændringer; konkrete handlinger (konsulentbistand, indkøb mv), der understøtter grøn mobilitet. Handlinger kan iværksættes løbende i 2021.	680.000	0		680.000
Interessentinddragelse og grafisk præsentation af grøn mobilitet	20.000	0		20.000
I alt	900.000	0	154.950	745.050

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 4: Godkendelse af udvidelsesforslag for arbejdet med handleplaner for energistrategien og den kommende strategi for grøn mobilitet

Bilag

Bilag 1 - udvidelsesforslag vedr. energistrategien

Bilag 2 - udvidelsesforslag vedr. grøn mobilitet

Åbent punkt

4 Godkendelse af udvidelsesforslag for arbejdet med hand- leplaner for energistrategien og den kommende strategi for grøn mobilitet

00.22.04A30-0053

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-06-2021	4	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget beslutter

Resumé

Med henvisning til punkt og beslutning på [seneste møde i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed d. 5. maj 2021](#), blev der drøftet to udvidelsesforslag til budget 2022, der skal bidrage til at realisere henholdsvis Bornholms Energistrategi og den kommende Strategi for Grøn Mobilitet. Udvidelsesforslagene er opdateret i henhold til drøftelserne på mødet i maj.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvidelsesforslagene oversendes til forhandlingerne om Budget 2022

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021:
Anbefales.

Sagsfremstilling

Med henvisning til punkt og beslutning på [seneste møde i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed d. 5. maj 2021](#) blev der drøftet to udvidelsesforslag til budget 2022, der skal bidrage til at realisere henholdsvis Bornholms Energistrategi og den kommende Strategi for Grøn Mobilitet. Udvidelsesforslagene er opdateret i henhold til drøftelserne på mødet i maj.

For at energistrategien får effekt skal den omsættes til konkret handling, der giver resultater. Dette arbejde er allerede godt i gang i 2021 med fokus på at understøtte målet om etablering af 100MW havvind samt udskiftning af oliefyr og energirenovering. Særligt udvalg om klima og bæredygtighed ønsker, at der fremadrettet tillige fokuseres på etablering af solceller på Bornholm. Derfor er der udarbejdet et Udvidelsesforslaget vedr. **energistrategien**, som beskriver behovet for midler til at sikre en langsigtet, strategisk tilgang til etablering af solceller på Bornholm for at bidrage til at indfri målet om grøn strøm.

Konkret skal midlerne anvendes til:

- En ressource der kan iværksætte analyser for at kunne kortlægge egnede områder til solcelleanlæg til mindst gene for bornholmerne og æstetikken på Bornholm.

Analysen skal koble hensyn til beskyttelse af bl.a. landskabsinteresser med mulige synergier i form af beskyttelse af drikkevandsområder, udnyttelse af arealer med dårlig bonitet samt kobling til forsyningsnetværk. Analysen skal også undersøge muligheden og potentialet ved placering af solceller i forbindelse med bygninger, industri og erhverv.

- Opsøgende dialog med jordejere og investorer.
- Høringer og dialog med den bornholmske befolkning om muligheder og udfordringer forbundet med solcelleanlæg.
- Ekstern rådgivning.

Udvidelsesforslaget om **grøn mobilitet** tager udgangspunkt i et behov for at omsætte den kommende strategi for grøn mobilitet til handling. Strategien er fortsat under udarbejdelse, hvorfor det endnu ikke står helt klart, hvilke handlinger der skal iværksættes i henholdsvis 2022 og 2023. Foreløbige sonderinger og tilbagemeldinger fra interessentmøder tegner i retning af, at midlerne kunne anvendes til:

- Handleplan for at gøre bussen mere attraktiv, herunder et fokus på at optimere transport og transporttyper
- Indsatser for at sikre bedre samspil mellem transportformer (fx kollektiv transport, samkørsel, cyklisme) og etablering af knudepunkter
- Fremme samkørsel på Bornholm
- Fremme cyklisme, herunder hverdagscyklismen
- Involvere interne og/eller eksterne ressourcepersoner
- Koordination for at sikre, at visionerne i grøn mobilitet afspejles i kommunens trafikplaner, udbuds- og indkøbspolitik, lokalplaner og byudviklingsplaner samt relevante ejerstrategier
- Opdatering af strategien i 2023 henset til den hurtige teknologiske udvikling på området samt uvished omkring grønne brændsler til omstilling af tung transport.

Ovenstående skal ses i tillæg til de handlinger, der planlægges iværksat i 2021 med fokus på: 1) udarbejdelse af langsigtet plan for ladeinfrastruktur, 2) oprettelse af fokus for tung transport og 3) facilitering af viden om delebilsordninger.

De to udvidelsesforslag er vedlagt i bilag 1 og bilag 2.

Økonomiske konsekvenser

Angående udvidelsesforslaget for **energistrategien** bemærkes, at de midler, der allerede er afsat til handleplansarbejdet i 2021, påregnes anvendt til implementering af handleplaner for henholdsvis 100MW havvind og udskiftning af oliefyr og energirenovering. Med endelig godkendelse af disse to handleplaner vil der være et restbeløb på 109.718 kr. til det fremadrettede handleplansarbejde for energistrategien. Disse midler påtænkes allokeret, såfremt der opstår behov eller mulighed for yderligere handling på de eksisterende handleplaner, herunder særligt handleplanen om havvind, hvor der er mange ubekendte. Der fremsættes en politisk statusrapport ultimo 2021. Det anslås derfor, at det er nødvendigt at afsætte yderligere 800.000 kr. for at kunne udarbejde en langsigtet, strategisk plan for etablering af solceller.

Angående udvidelsesforslaget om **grøn mobilitet** anslås det, at den samlede indsats for grøn mobilitet vil koste 800.000 kr. i både 2022 og 2023. Kommunalbestyrelsen besluttede i januar 2021 at afsætte 900.000 kr. til strategiarbejdet om grøn mobilitet, herunder midler målrettet

handling. Særligt udvalg om klima og bæredygtighed ønsker at iværksætte handlinger snarest muligt og inden den endelige vedtagelse af strategi for grøn mobilitet. Der er udarbejdet særskilt indstilling til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget hermed (FICS: sagsnummer 465372/brev id 2816192 "Oplæg vedr. udarbejdelse af handleplaner for strategi for grøn mobilitet"). Såfremt indstillingen imødekommes, vil den eksisterende budgetramme være fuldt allokeret.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 5: Godkendelse af handleplaner for Bornholms Energistrategi

Bilag

Bilag 1 - handleplan for etablering af 100MW havvind af 21. april 2021

Bilag 2 - handleplan for udskiftning af oliefyr og energirenovering af 21. april 2021

Bilag 3 - handleplan for etablering 100MW havvind af 21. maj 2021

Bilag 4 - handleplan for udskiftning af oliefyr og energirenovering af 21. maj 2021

Åbent punkt

5 Godkendelse af handleplaner for Bornholms Energistrategi

00.16.00G01-0020

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	05-05-2021	5	
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-06-2021	5	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller.
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget beslutter.

Resumé

Der skal tages endeligt stilling til to handleplaner for Energistrategien. Det gælder handleplanen for etablering af 100 MW havvind og handleplanen for udskiftning af oliefyr og energirenovering.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- handleplanerne inkl. økonomiske dispositioner godkendes.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 5. maj 2021:

Handleplanerne blev drøftet og der udarbejdes en revideret udgave til næste møde.

Kommunaldirektøren indstiller, at

- handleplanerne af 21. maj 2021 inkl. økonomiske dispositioner godkendes.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021:

Anbefales.

Sagsfremstilling

På kommunalbestyrelsesmødet d. 28. januar 2021 blev Bornholms Energipolitik 2040 samt oplæg til arbejdet med handleplaner godkendt, herunder hvilke handleplaner der skulle prioriteres i 2021. Handleplanerne skal resultere i konkrete handlinger for at nå målene i energipolitikken.

Handleplanerne for 2021 omfatter "handleplanen for etablering af 100MW havvind" og "handleplanen for udskiftning af oliefyr og energirenovering". Særligt udvalg om klima og bæredygtighed drøftede foreløbige oplæg til de to førnævnte handleplaner på udvalgsmøde d. 7. april 2021. Forinden var hovedelementerne i handleplanerne drøftet med styregruppen for handle-

plansarbejdet. Handleplanen omkring 100 MW havvind er desuden udarbejdet i tæt dialog med Initiativgruppen bag havvindmølleparken, ligesom der har været dialog med erhvervslivet omkring indsatserne i handleplanen om udskiftning af oliefyr og energirenovering. I korte træk omfatter handleplanerne følgende:

Handleplan for etablering af 100MW havvind: Etableringen af 100 MW havvind er et vigtigt element i at sikre den grønne strømforsyning på Bornholm. Det er imidlertid en forudsætning for den videre proces omkring havvindmølleparken, at regeringen ophæver arealreservationen omkring Rønne Bakke. Først når den ophæves, kan der indsendes en forundersøgelsesansøgning som næste skridt. I dialog med Initiativgruppen bag havvindmølleparken er det vurderet, at administrationens rolle i den indledende fase primært fokuseres på understøttende politisk dialog med regeringen om arealophævelsen. Derudover vil kommunens juridiske råderum søges afklaret i forhold til, om kommunen kan engagere sig mere direkte i initiativet inden for rammerne af Kommunalfuldmagten. Kommunen vil også bidrage til at sikre den fortsatte folkelig opbakning til projektet.

Handleplan for udskiftning af oliefyr og energirenovering: Handleplanen dækker to af energistrategiens målsætninger relateret til energiforbrug: den dækker dels udskiftning af oliefyr og dels energirenovering. I 2021 er omdrejningspunktet udskiftning af oliefyr, som er en indsats, der føres videre de kommende år. I praksis giver det dog god mening, at handleplanen allerede i 2021 også omfatter den brede energieffektivisering i form af eksempelvis isolering. Forskellige virkemidler bringes i spil efter behov. Således vil indsatsen i første omgang bestå af at kommunikere og udbrede viden om eksisterende finansieringsmuligheder samt besparelspotentialer. Der vil blive evalueret på effekten i første halvdel af 2022, og der vil blive udarbejdet en samlet plan baseret på erfaringer fra 2021 samt baseret på dialog med bornholmerne. I denne plan overvejes behovet for at bringe yderligere virkemidler i spil. Der evalueres igen i 2024, hvorefter det kan overvejes, om der er behov for tiltag i forbindelse med revision af varmeplanen (senest 2025).

Økonomiske konsekvenser

Medarbejderudgifter til "handleplanen om etablering af 100MW havvind" afholdes indenfor eksisterende ressourcer i Udvikling. Derudover afsættes 125.000 kr. til juridisk rådgivning, som afholdes inden for rammerne af de afsatte midler til handleplansarbejdet under bevilling 42 Erhverv, byg og plan. Øvrige mindre uforudsete udgifter, eksempelvis til at understøtte kommunikationsindsatser, afholdes inden for samme ramme.

Der afsættes i alt 550.000 kr. til handleplanen for udskiftning af oliefyr og energirenovering til at dække medarbejderressourcer (400.000 kr.), ekstern rådgivning (100.000 kr.) og øvrige omkostninger som fx borgermøder og udsendelse af breve i e-boks (50.000 kr.). Udgifterne afholdes inden for rammerne af de afsatte midler til handleplansarbejdet under bevilling 42, Erhverv, byg og plan. Oprettelse af en vejledningsordning, jf. handleplan for udskiftning af oliefyr og energirenovering vil kræve, at der afsættes nye ressourcer.

Kommunalbestyrelsen godkendte på et møde den 28. januar 2021, at de resterende midler fra energistrategiarbejdet i 2020 overførtes til handleplansarbejdet i 2021. Der blev dermed bevilget op til 784.718 kr. (2021-niveau) til handleplansarbejdet finansieret af puljen til klima og bæredygtighed under bevilling 42 Erhverv, byg og plan. Heraf udgjorde 157.718 kr. forventede overførte midler fra 2020 til 2021, mens 627.000 kr. (2021-niveau) vedrører budget 2021. Med godkendelse af handleplanerne for 100 MW havvind og udskiftning af oliefyr og energirenovering vil der være anvendt 675.000 kr. Restbeløbet er herefter 109.718 kr.

Budget for handleplaner 2021				
Aktivitet	Aktør	Budget	Realiseret	Rest
Forarbejder til handleplaner (2021) (handling til og med A.4 jf. procesoverblik, herunder analyser og borgerinddragelse)	Afklares	200.000		200.000
Midler til handleplansarbejdet (2021) (handling efter A.4 jf. procesoverblik)	Afklares	584.718		584.718
I alt		784.718	0	784.718

Supplerende sagsfremstilling

Der er vedlagt opdaterede versioner af handleplanerne på baggrund af mindre korrekturmærkninger (bilag 3 og 4). Derudover havde Særligt udvalg om klima og bæredygtighed et ønske om, at det i handleplanen for udskiftning af oliefyr og energirenovering blev tydeliggjort, at energirenovering ansues ud fra et samlet CO₂ regnskab. Fordi CO₂ ikke altid er en kendt faktor i de specifikke energirenoveringssager, er det skrevet ind, at målet er, at ansue arbejdet ud fra et samlet CO₂-regnskab. Udvalget ønskede også en reference til gruppen af bornholmske energirådgivere. Dette er indskrevet som et eksempel på en relevant gruppe i lighed med det eksisterende netværk "Grønt Byggeri Netværk Bornholm".

Punkt 6: Bornholms Regionskommunes deltagelse i tværkommunalt samarbejde om klima og bæredygtighed

Bilag

Bilag 2 - opgørelse af klimaaftryk

Bilag 1 - DK2020 faktaark

Åbent punkt

6 Bornholms Regionskommunes deltagelse i tværkommunalt samarbejde om klima og bæredygtighed

00.17.20G01-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-06-2021	6	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune er inviteret til at deltage i det tværkommunale samarbejde om klimaplaner "DK2020 – for hele Danmark". Formålet med DK2020 er at bidrage til at opfylde klimamålene ved at understøtte kommunernes klimaindsats både i forhold til tilpasning og ved at vise vejen mod netto-nul udledning senest i 2050 i overensstemmelse med Parisaftalens målsætninger. Kommunalbestyrelsen skal give en foreløbig tilkendegivelse, om den ønsker, at Bornholm tilslutter sig DK2020 samarbejdet.

Bornholm har længe arbejdet med grøn omstilling og klimatilpasning. Bornholm har derfor et solidt udgangspunkt for at indgå i DK2020, der vurderes at være en god samlende ramme for det videre arbejde med klima i kommunen. DK2020 afløser Danmarks Naturfredningsforenings klimakommuneaftaler, som Bornholms Regionskommune har deltaget i siden 2008. I forlængelse heraf forventes det, at de metoder, som er udviklet i regi af DK2020, i fremtiden vil udgøre den standard som kommunernes klimaindsats kommunikeres igennem. Det skyldes dels den brede forankring i kommunerne og dels et internationalt ophæng i regi af den globale sammenslutning af byer kaldet "C40". Der lægges i DK2020 stor vægt på borgerinddragelse og kommunikation om implementering af klimaplanen, hvorfor deltagelse i DK2020 også kan bruges til at revitalisere og kommunikere om de fremskridt, der er sket i arbejdet med Bright Green Island.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Kommunalbestyrelsen tilslutter sig samarbejdet i "DK2020 – for hele Danmark" med forbehold for, at økonomien bag prioriteres i budgetplanlægningen for 2022 og 2023.

Natur- og Miljøudvalget den 1. juni 2021:

Anbefales.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021:

Anbefales

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er inviteret til at deltage i det tværkommunale klimaprojekt "DK2020 – for hele Danmark" (herefter "DK2020"). Formålet med DK2020 er at understøtte kommunernes klimaindsats. Med DK2020 inviteres landets kommuner til at deltage i et projekforløb, der understøtter den enkelte kommune i at udarbejde en klimaplan, der viser vejen til nettonul-udledning for kommunen som geografisk område senest i 2050 og anskueliggøre, hvordan kommunen planlægger at tilpasse sig klimaforandringer. Planen udarbejdes efter samme metode, som bruges af nogle af de største byer i verden, der arbejder målrettet med at sætte en ny klimadagsorden, kaldet C40-byerne.

I forlængelse heraf forventes det, at de metoder, som er udviklet i regi af DK2020, i fremtiden vil udgøre den standard, som kommunernes klimaindsats kommunikeres igennem. Dermed er det også sandsynligt, at DK2020-samarbejdet bliver en adgangsbillet til forskellige arrangementer og kan blive et vurderingskriterie bl.a. i forhold til fremtidige tilskudspuljer. Det er KL, der i samarbejde med Realdania og Concito, har igangsat DK2020. KL opfordrer alle kommuner til at tilslutte sig DK2020 samarbejdet. Med 65 medvirkende kommuner er initiativet bredt ud i hele Danmark. Det er oplyst, at størstedelen af de resterende kommuner ventes at tilslutte sig initiativet i forbindelse med 2. ansøgningsrunde.

DK2020-forløbene for kommunerne afvikles i to runder. I oktober 2020 takkede kommunalbestyrelsen nej til at deltage aktivt i en række tværkommunale samarbejder, herunder DK2020. Den primære årsag var en vurdering af, at kommunens ressourcer på daværende tidspunkt var bedre prioriteret i det lokale arbejde med energipolitik, grøn mobilitet, energiø og andre bornholmsk forankrede initiativer og muligheder. Kommunalbestyrelsen tiltrådte i november 2020 en invitation om passivt medlemskab med mulighed for eventuel senere aktiv deltagelse.

Administrationen vurderer, at timingen for bornholmsk tilslutning til DK2020 nu er rigtig. Tilslutning vil sikre, at de politikker, strategier og tiltag, der allerede er eller forventes at blive vedtaget på klima- og bæredygtighedsområdet på Bornholm, samles i én klimaplan. Det giver sammenhæng på tværs af indsatser og på tværs af de forvaltninger, der vil skulle bidrage til klimaplanen og trække i en fælles, grøn retning. Et krav i DK2020 om særligt fokus på inddragelse af grupper, der ikke sædvanligvis konsulteres i klimaarbejdet, kan bidrage til, at arbejdet med den grønne omstilling får en bredere forankring i den bornholmske befolkning. Det er vurderingen, at udarbejdelse og implementering af klimaplanen kan udgøre et bidrag til at opkvalificere kommunens medarbejdere både i form af øget tværfaglig indsigt og ved en bedre integration af klimatiltag på tværs af organisationen.

Endelig vil deltagelse i DK2020 give Bornholm mulighed for at indgå i en fælles national og global referenceramme, som også kan bruges i kommunikationsøjemed. Således er det også vurderingen, at Bornholm med deltagelse i DK2020 vil få en platform, som samtidig kan bruges til at revitalisere Bright Green Island visionerne både overfor bornholmere og eksternt.

Hvis Kommunalbestyrelsen vælger, at Bornholm skal gå med i DK2020, vil kommunen indgå i de sparrings- og rådgivningsforløb, der er tilgængelige sammen med andre kommuner og DK2020 Sekretariatet. Det vurderes, at denne sparring på vil kunne betyde, at der vil være et mindre behov for at bevillige midler til ekstern rådgivning, bl.a. i forbindelse med udarbejdelsen af den kommende opdatering af klimatilpasningsplanen.

Kommunale klimaplaner i DK2020

Klimaplanen skal både sikre, at den enkelte kommune er modstandsdygtig overfor klimaforandringer - og vise vejen mod netto-nul udledning i 2050 i overensstemmelse med Parisaftalens målsætninger.

Klimaplanen skal blandt andet:

- Definere hvordan kommunen kan opnå klimaneutralitet i 2050, inkl. delmål for fx 2030.
- Demonstrere hvordan kommunen kan tilpasse sig de forventede klimaforandringer på både kort og langt sigt i form af fx øgede nedbørsmængder eller stigende vandstand.
- Demonstrere hvordan kommunen kan tilpasse sig de forventede klimaforandringer på både kort og langt sigt i form af fx øgede nedbørsmængder eller stigende vandstand.
- Opgøre de forventede miljømæssige, økonomiske og sociale gevinster og merværdier, som implementeringen af planen forventes at medføre.
- Beskrive kommunens politiske, lovgivningsmæssige og administrative strukturer og be-
føjelser samt hvilke partnere, der er afgørende for at opnå de opstillede klimamål.

Med DK2020 får alle kommuner i Danmark en fælles metode til at udarbejde en klimaplan, der lever op til C40's globale standard for klimaplanlægning Climate Action Planning Framework (CAPF). I arbejdet med klimaplanen skal der laves scenarier for Business as Usual og en reduktionssti. Alle kommuner, der er med i første runde af DK2020, bruger konsulenter til dette arbejde, herunder til udarbejdelse af en CO2-baseline.

Med vedtagelse af Energipolitikken og Energistrategien i januar 2021 og den forventede vedtagelse af strategi for grøn mobilitet i oktober 2021 samt en ny klimatilpasningsplan i 2022, har Bornholm et solidt fundament for deltagelse i DK2020. Planen kan også indeholde områder såsom biodiversitet og ressourcehåndtering. Det er op til kommunen, at beslutte indsatser, fokus og de virkemidler, som vil passe til lokale prioriteringer, geografi etc. Der kan henvises til eksisterende strategier og planer, som kan indgå som elementer i klimaplanen. Det er et krav, at områder med særlige udfordringer med hensyn til reduktion og tilpasning adresseres som del af klimaplanen. Det kunne eksempelvis være udledninger fra landbruget eller transporten. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at invitere eksterne aktører med i en kernearbejdsgruppe, fx repræsentanter fra landbruget og erhvervslivet.

Den klimafaglige vejledning, der tilbydes kommunerne i DK2020, varetages af fem regionale organiseringer med faglige medarbejdere fra KL/KKR, regionen og relevante lokale operatører (Gate 21). Arbejdet understøttes af CONCITO, assisteret af det internationale bynetværk C40. Bornholms Regionskommune vil bl.a. modtage klimafaglig vejledning og sparring med kommuner i Region Hovedstaden til at udvikle, opdatere eller tilpasse det lokale klimaarbejde. For mere information se vedlagte bilag 1 "DK2020 faktaark – Klimaplaner for hele Danmark".

Afrapportering og opgørelse af Bornholms klimaaftryk

Bornholm har siden 2008 haft en klimakommuneaftale med Danmarks Naturfredningsforening, som forpligtede kommunen til at nedbringe CO2 udslippet fra egne aktiviteter og rapportere herom. Det er i april 2021 blevet annonceret, at klimakommuneaftalerne nedlægges, og at stafetten gives videre til DK2020. Med deltagelse i DK2020 vil kommunen fremadrettet kunne lave CO2-opgørelser som en del af DK2020 afrapporteringen.

Minimumskrav for afrapportering i regi af DK2020 er hvert 5. år eller i begyndelsen af en ny borgmesterperiode. Bornholms Regionskommune kan dog vælge at aflægge CO2-regnskab hyppigere, ligesom elementer af særlig relevans for Bornholm kan uddybes. Afrapportering på eksisterende strategier, som eksempelvis Energistrategien, søges strømlinet som del af

DK2020 arbejdet. Der skal afrapporteres på Energistrategien hvert 2. år, hvilket kan indsættes som en målsætning i DK2020 planen. Energistrategiens opgørelser baseres på en til formålet udviklet model "Bright Green Test Island (BGTI) opgørelser". Denne model kan ikke overføres 1-1 til Energistyrelsens Energi- og CO2 regnskab (se bilag 2).

Frister, praktik m.m. til deltagelse i DK2020

Deadline for ansøgning er den 26. august 2021. DK2020 forløbet opstartes i oktober 2021 og kommunernes klimahandlingsplaner skal være vedtaget senest 15. maj 2023.

Hvis Bornholm vælger at stå udenfor DK2020

Såfremt der ikke er politisk interesse for tilslutning til DK2020, vil det betyde, at Bornholm står udenfor Danmarks tværkommunale samarbejde om klima. Antallet af kommuner, der står udenfor efter 2. ansøgningsrunde, forventes at være lille. Det har ikke nogen økonomisk konsekvens på kort sigt, men kan have det på mellemlang/lang sigt.

At stå udenfor samarbejdet vil betyde, at Bornholms brand som bæredygtig, grøn ø kan blive sværere at fastholde i såvel nationale som internationale sammenhænge, hvor C40 tegner standarden for byers/kommuners klimaarbejde. Det kan blive en ulempe, når der skal søges eksterne midler. Derudover vil det betyde, at Bornholm ikke er inkluderet i DK2020 medie-dækning, arrangementer, mv. sammen med andre "ambitiøse klimakommuner". Det vil også betyde, at Bornholm ikke deltager i relevante diskussioner og får samme sparring som de øvrige kommuner. Derved skal Bornholm selv opsøge nyeste viden og følge udviklingen og tendenser inden for relevante fagområder. Endelig peger Kommunernes Landsforening på DK2020 samarbejdet som en god platform for landspolitisk dialog, hvor kommunerne kan være med til at præge de krav til klima, der forventes at blive stillet til kommunerne i fremtiden.

Økonomiske konsekvenser

Der er ikke gebyr for deltagelse, men kommunen skal redegøre for, at der er afsat de nødvendige ressourcer til at gennemføre projektet ved at udpege en tovholder og ved at nedsætte et tværfagligt team. Derudover skal der være opbakning fra topledelsen.

Ressourcebehovet for Bornholms Regionskommunes deltagelse er, hvad angår koordination og projektleddelse, estimeret til ca. 0,2 årsværk i 2021, 0,5 årsværk i 2022 og 0,3 årsværk i 2023. Disse estimater er baseret på erfaringstal fra andre kommuner oplyst af Gate21. Opgaven vil skulle forankres i Udvikling, Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariatsservice. Ressourcerne i 2021 kan tages af eksisterende drift, men vil dog påvirke Udviklings mulighed for at understøtte andre tværgående projekter. Der vil være behov for at få tilført ressourcer til opgaven i 2022 og 2023, svarende til 520.000 kr., hvis Udvikling skal kunne levere den forventede ordinære understøttelse af koncernen.

Dertil kommer bidrag fra fagforvaltningerne, som i 2021 ligeledes afholdes inden for de eksisterende rammer. Det foreløbige estimat for opgaver, som ligger udover de opgaver administrationen i forvejen ville udføre, er samlet set 0,50 årsværk (svarende til 325.000 kr.) for perioden 2022 og 2023 fordelt på primært Natur og Miljø (NMF) samt Plan (RIS), som vil indgå i en kernearbejdsgruppe. Dertil kan der være behov for at inddrage øvrige Centre i mindre omfang. Estimaterne for øget administrativt ressourcetræk er baseret på, at kommunen med udarbejdelse af energipolitik, energistrategi, den kommende strategi for grøn mobilitet samt underliggende handlingsplaner har gennemført en stor del af de krævede aktiviteter. Dertil kommer den opfølgning, der allerede forudses med strategiernes handleplaner. Endelig vil der være behov for tilførsel af midler til ekstern konsulentbistand til udregning af CO2 baseline og

scenarieregninger (anslået 100.000 kr.), interessentinddragelse og afholdelse af borgermøder samt kommunikation (anslået 50.000 kr.) i projektperioden.

Samlet betyder ovenstående, at der vil være behov for at tilføre 995.000 kr. for perioden 2022 og 2023.

Aktivitet	2022	2023
Projektledelse og koordinering, Udvikling	325.000 kr.	195.000 kr.
Årsværk, fordelt på forvaltninger	200.000 kr.	125.000 kr.
Udregning af baseline og scenarier	100.000 kr.	
Kommunikation og borgermøder	20.000 kr.	30.000 kr.
I alt	645.000 kr.	350.000 kr.

Eventuelle udgifter til implementering af klimahandleplanen vil være omfattet af de årlige budgetforhandlinger inden for de respektive fagområder.

Procestidsplan

Såfremt indstillingen godkendes af Særligt udvalg om klima og bæredygtighed, Natur og Miljøudvalget samt Økonomi- Plan og Erhvervsudvalget, vil der blive udarbejdet et udvidelsesforslag.

Såfremt Kommunalbestyrelsen godkender den principielle tilslutning til DK2020 på mødet den 24. juni. 2021, vil der blive udarbejdet en ansøgning til DK2020, så fristen i august overholdes. Såfremt ansøgningen godkendes, vil Bornholms deltagelse blive offentliggjort i uge 38. Det betyder, at den endelige beslutning om, hvorvidt ansøgningen fastholdes, bør træffes på baggrund af budgetforhandlingerne d. 1. og 2. september 2021 forud for 1. og 2. behandlingerne i henholdsvis uge 38 og uge 41.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 7: Indstilling af tilskud til ansøgninger i 2. runde for grøn tilskudspulje

Bilag

Bilag - projekt 11 (BEOF) - ansøgning

Bilag - projekt 11 (BEOF) - budget

Bilag - projekt 12 (Regional madkultur) - ansøgning

Bilag - projekt 12 (Regional madkultur) - budget

Bilag - Evalueringsskema for ansøgninger til grøn tilskudspulje 2. runde

Åbent punkt

7 Indstilling af tilskud til ansøgninger i 2. runde for grøn tilskudspulje

24.10.00S49-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	02-06-2021	7	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget beslutter

Resumé

Der er behov for at prioritere tilskud til ansøgninger i 2. runde til grøn tilskudspulje. Der er samlet søgt om 885.000 kr. fordelt på to ansøgninger. Det er vurderet, at begge ansøgninger opfylder den grønne tilskudspuljes tildelingskriterier. For så vidt angår det ene projekt vil der dog være tale om et betinget tilsagn.

Ansøgere vil blive orienteret om udfaldet efter endelig godkendelse i Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget indstiller til Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalgets godkendelse, at der som angivet i tabel 2 gives tilsagn om betinget tilskud på i alt 735.000 kr. til Bornholms Energi A/S samt 150.000 kr. til Regional Madkultur/Gourmet Bornholm

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021:
Udvalget anbefaler, at der meddeles afslag på begge ansøgninger.

Sagsfremstilling

På Kommunalbestyrelsesmøde d. [17. september 2020](#) blev det besluttet, at præmiepengene fra Responsible Island Prize på 3.723.750 kr. (500.000 €) benyttes til at etablere en "grøn tilskudspulje" under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget med indstillingsret fra Særligt udvalg om klima og bæredygtighed. Ansøgningsprocessen blev opdelt i 3 ansøgningsrunder med ansøgningsfrister henholdsvis 15. december 2020, 15. april 2021 og 15. oktober 2021. Der blev afsat ca. 1.240.000 kr. pr. runde.

Der blev til 1. runde med frist 15. december 2020 modtaget ti ansøgninger, som blev fremsat til politisk behandling den 3. februar 2021. Alle ti ansøgninger vurderedes at falde inden for tilskudspuljens kriterier. I forbindelse med vurderingsprocessen stod det imidlertid klart, at der var behov for mere tydeligt at formidle de begrænsninger, som kommunalfuldmagtsreglerne sætter for uddeling af midler. På anbefaling fra Økonomi-, Plan- og Erhvervsudvalget blev der derfor givet mulighed for at ansøgere kunne genfremsende ansøgninger til 1. runde med frist

1. marts på baggrund af den opdaterede tilskudsvejledning, hvor kommunalfuldmagtsreglerne blev præciseret.

De overordnede kriterier for puljen forblev uændrede:

1. Effekten på den grønne omstilling og Bornholms mulighed for at blive en energi-ø
2. Graden af innovation i projektet
3. Positive afledte effekter på det bornholmske samfund herunder arbejdspladser og lokalt engagement
4. Samarbejde med lokale aktører
5. Det ansøgte tilskudsbeløb skal være på minimum 150.000 kr.
6. Tilskuddet bruges til medfinansiering af projekter, og således ikke fuld finansiering.

På den baggrund besluttede kommunalbestyrelsen [29. april 2021](#), at 4 projekter ud af de 10 ansøgninger kunne godkendes med et samlet betinget tilskudsbeløb på 2.215.617 kr. Indhold af og tilskud til de 4 projekter fremgår af skema herunder (tabel 1)

Tabel 1: Godkendte ansøgninger til 1. runde af grøn tilskudspulje			
Projekt Nr.	Projektitel	Ansøger	Bevilliget beløb af KB (kr.)
5*	Bornholms Havvind på vej mod en 100 MW lokalt- og folkejet kystnær havvindmøllepark på Rønnebakke	Initiativgruppen for Bornholms Havvindmøllepark	970.775
6**	Circlewrap	Bornholms Landbrug & Fødevarer	474.872
8**	Etablering af et pant- og retursystem for genpåfyldelige glasflasker	Retursystem Bornholm ApS	300.000
9**	Udvikling af bornholmsk blåmuslingeproduktion	ivandet ApS	470.000
Total	-	-	2.215.617
Tilskud til alle 4 projekter skete med betinget tilsagn jf. nedenstående *Et eventuelt tilsagn til Bornholms Havvind skal tage forbehold for, at kommunen lovligt kan yde støtte til projektering og etablering af en havvindmøllepark. Forbeholdet vil blive indarbejdet i det mulige tilsagn med støtte fra Juridisk Service. ** Projektet vurderes muligvis at kunne modtage støtte, betinget af en positiv forhåndsudtalelse fra Ankestyrelsen. Ovenstående er endnu ikke afklaret for nogle af de 4 projekter			

Tilskudsbeløbet, som blev udmøntet i runde 1, er en overskridelse på 975.617 kr. i forhold til det på forhånd afsatte beløb på 1.240.000 kr. pr. runde. Den resterende beløb til de to sidste ansøgningsrunder er derfor reduceret til i alt 1.504.383 kr. svarende til 752.192 kr. pr. runde

Til 2. ansøgningsrunde med termin 15. april 2021 er der modtaget 2 ansøgninger på tilsammen 885.000 kr.

I skema herunder (tabel 2) ses en oversigt over ansøgere og projekternes indhold, samt administrationens indstilling til støtte.

Tabel 2: Ansøgninger til 2. runde af grøn tilskudspulje				
Projekt Nr.	Projektitel	Ansøger	Ansøgt beløb (kr.)	Indstilling til tilskud (kr.)
11*	Demonstration af elbils-ladestandere på lygtepæle i byer på Bornholm	Bornholms Energi A/S	735.000	735.000

12	Grøn Kulinarisk Ø	Regional Madkultur/ Gourmet Bornholm	150.000	150.000
<i>Total</i>			<i>885.000</i>	<i>885.000</i>
*Projektet er juridisk vurderet i forhold til kommunalfuldmagt samt øvrig lovgivning og kan ikke umiddelbart modtage tilskud under nuværende juridiske forudsætninger (se bilag 1). Der er usikkerhed om projektet er omfattet kommunalfuldmagtsreglerne og administrationen har derfor anmodet Ankestyrelsen om en forhåndsudtalelse. Et eventuelt tilsagn til Bornholms Energi A/S skal tage forbehold for, at kommunen lovligt kan yde støtte til projektering og etablering af el-ladestander i kommunens lygtepæle. Forbeholdet vil blive indarbejdet i det mulige tilsagn med støtte fra Juridisk service				

Vurdering af ansøgninger

I nedenstående skema (tabel 3) er en samlet oversigt over administrationens vurderinger af de 2 ansøgninger, som har dannet grundlag for den administrative indstilling til tilskud.

Tabel 3: Beskrivelse og vurdering af ansøgninger af 2. runde af grøn tilskudspulje	
Ansøger: Bornholms Energi A/S	
Projekttitlel: Demonstration af elbils-ladestander på lygtepæle i byer på Bornholm	
Formål	Projektet er et ikke-kommercielt demonstrationsprojekt, der har til formål at afdække de tekniske, juridiske og praktiske aspekter ved opsætning af ladestander i lygtepæle, samt konkret at afprøve opsætning af ladestander i udvalgte områder på Bornholm. Det er visionen, at projektet kan afdække muligheden for en ladeinfrastruktur igennem brug af lygtepæle i byer på Bornholm såvel som resten af Danmark.
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> Afklare tekniske forhold: er det teknisk muligt at anvende lygtepæle til ladestander. Afklare juridiske forhold: er det tilladt juridisk for kommuner, herunder BRK, at stille lygtepæle til rådighed for ladestander. Afklare praktiske forhold: hvordan kan forbruget måles og afregnes, og hvor meget effekt skal laderne kunne afgive for, at det kan betale sig.
Forventede resultater	<p>Kort sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Afklaring af, om etablering af ladestander i kommunens lygtepæle er en mulighed <p>Langt sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mulighed for udrulning af ladeinfrastruktur og offentligt tilgængelige lademuligheder for elbiler i bykerne på Bornholm. Dette vil understøtte, at flere bornholmere vil vælge en elbil, og at turister med elbil ikke fravælger Bornholm som turistdestination. Flere ladestander i bykerne vil aktivt understøtte BRK's grønne målsætninger
Budget	Samlet projektsum: 835.000 kr. Grøn tilskudspulje: 735.000 kr. (88 %) Egenfinansiering: 100.000 kr. (12 %)
Projektperiode	1-8-2021 til 31-7-2024
Ansøger: Regional Madkultur/Gourmet Bornholm	
Projekttitlel: Grøn Kulinarisk Ø	
Formål	Projektet ønsker at dygtiggøre fødevarerproducenterhvervet i forhold til at tilbyde og videreudvikle stedbundne bæredygtige/grønne oplevelser ved mad- og drikkefestivalen Kulinarisk Ø, som i 2021 afvikles fra den 2. til 5. september. Projektet vil understøtte og fokusere på den stærke, bornholmske fødevarerfortælling og ikke mindst det stigende antal lokale, grønne, CO2 neutrale produktionsløsninger - som katalysator for grøn oplevelsesudvikling. Projektet vil endvidere afsøge potentialet for oplevelsesøkonomisk vækst i snitfladerne mellem sektorerne-energi, turisme og fødevarer.
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> Innovationsforløb for fødevarerproducenter med 2 workshops Forberedelse af grøn ramme for madfestival Grøn Kulinarisk Ø, herunder dialog, sparring og udvikling med arrangører og samarbejdspartnere

	<ul style="list-style-type: none"> • Afvikling og dokumentation af madfestival Grøn Kulinarisk Ø • Evaluering med slutrapport og revision
Forventede resultater	<p>Kort sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Min. 20 fødevarerproducenter (virksomheder) har deltaget i innovations- og udviklingsforløb samt i Grøn Kulinarisk Ø • Min. 20 nye, grønne oplevelsesaktiviteter (produkter) er udviklet og afprøvet under Grøn Kulinarisk Ø • Min. samlet 2000 gæster besøger arrangementer under Grøn Kulinarisk Ø • Min. 10 nye samarbejdsrelationer er skabt på tværs af turisme og fødevarerbrancherne. • Øget omsætning for de deltagende fødevarerproducenter målt og bidrag til bedre uddannelse og grøn omstillingsparathed. <p>Langt sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En bredere portefølje af grønne/bæredygtige oplevelsesprodukter designet af bornholmske fødevarerproducenter. • Jobskabelse i relation til energiø Bornholm og bedre udfoldelse af potentiale for oplevelsesøkonomisk vækst i snitfladerne mellem fødevarer, turisme og bæredygtighed (energisektoren)
Budget	Samlet projektsum: 200.000 kr. Grøn tilskudspulje: 150.000 kr. (75 %) Egenfinansiering: 50.000 kr. (25 %)
Projektperiode	10-5-2021 til 31-10-2021

Videre proces for grøn tilskudspulje

Godkendte projekter vil få besked om tilsagn / betinget tilsagn, når der foreligger en endelig politisk beslutning i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget. Eventuelle projekter, der ikke bliver bevilliget tilskud, vil samtidig få et afslag.

Den næste og sidste ansøgningsrunde (3. runde) er åben for ansøgninger og har frist 15. oktober 2021.

Økonomiske konsekvenser

Såfremt de indstillede projekter gives tilsagn i henhold til en af optionerne fremført i tabel 2, vil der skulle udbetales tilskud på 885.000 kr. fra grøn tilskudspulje under bevilling 42 Erhverv, byg og plan til de udvalgte projekter.

Der blev oprindeligt i 2020 afsat 3.723.750 kr. til grøn tilskudspulje. I 1. runde gav kommunalbestyrelsen tilsagn om støtte til 4 projekter på i alt 2.215.617 kr., hvilket medfører, at der ved indgangen til 2. runde er et restbeløb på 1.508.133 kr.

Såfremt der er politisk opbakning til at følge administrationens indstilling til udbetaling til 2. runde på i alt 885.000 kr., vil der være et restbeløb på minimum i alt 623.133 kr. til 3. og sidste runde. Da tilsagn om støtte til fire ud af seks ansøgningerne i 1. og 2. runde så vil være sket med betinget tilsagn, kan beløbet til 3. runde dog vise sig at være større end minimumsbeløbet, såfremt nogle af de godkendte ansøgninger med betinget tilsagn viser sig ikke at være tilskudsberettigede.

Udbetaling af støtte til ansøgninger, som er tilskudsberettigede, vil ske jævnt før tilskudspuljens [vejledning](#).

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 8: Eventuell

Åbent punkt

8 Eventuelt

00.22.04A08-0002

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

02-06-2021

Åbent punkt

8

Lukket punkt

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 2. juni 2021:

Intet.